

Projekt edukacyjny – klasa 7b

Temat: Kierunki artystyczne w sztuce nowoczesnej

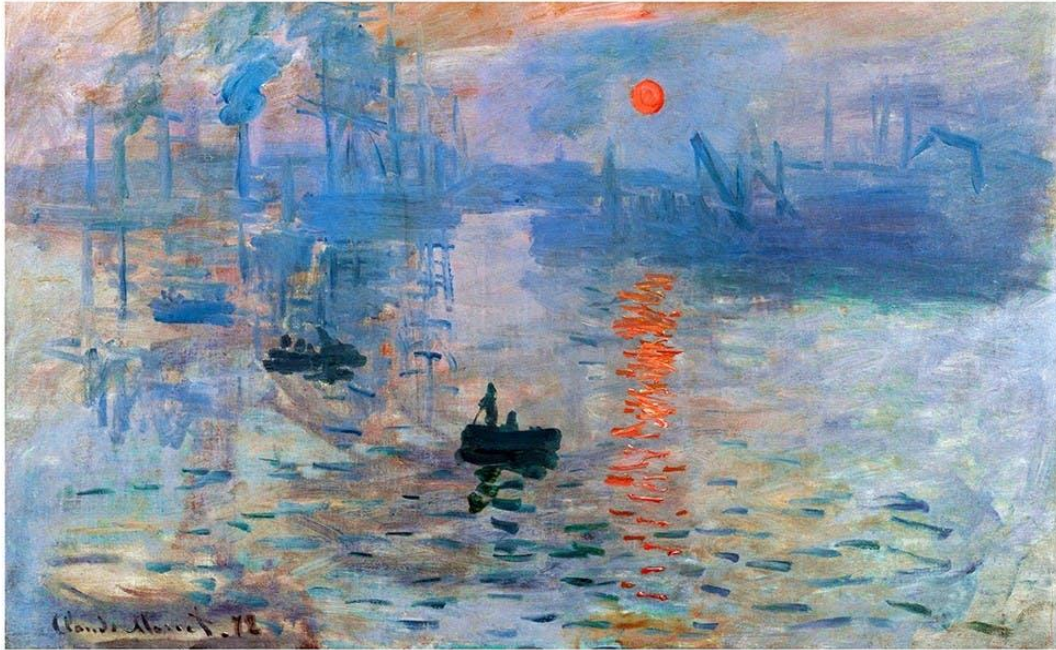
Sztuka nowoczesna – umownie nazywana modernistyczną - to ogólna nazwa dla różnorodnych nurtów i kierunków artystycznych, które pojawiły się na przełomie XIX i XX wieku. Wyróżnia się ona odmiennym podejściem do twórczości, eksperymentowaniem z formą oraz poszukiwaniem nowych środków wyrazu. Sztuka nowoczesna – (modernizm) obejmuje kierunki: impresjonizm, fowizm, ekspresjonizm, kubizm, surrealizm, futurizm.

Impresjonizm – kierunek w kulturze zapoczątkowany przez francuskich malarzy; trwający kilka dekad na przełomie XIX i XX wieku. Nazwa „impresjonizm” pochodzi od obrazu Moneta *Impresja, wschód słońca*.

Cechą kierunku jest dążenie artystów do uchwycenia nastroju chwili czystymi, jasnymi barwami, kontrastowym światłocieniem, nietypowym kątem widzenia, zaburzoną równowagą kompozycyjną. Impresjoniści malowali głównie w plenerze pejzaże i sceny rodzajowe. Artyści starali się uchwycić nieustannie zmieniającą się rzeczywistość i utrwalić subiektywne, ulotne wrażenia, jakie na nich wywarła. Do głównych przedstawicieli impresjonizmu zaliczali się: *Claude Monet, Camille Pissarro, Auguste Renoir, Edgar Degas, Alfred Sisley, Max Liebermann, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński*.

Impresjoniści i ich twórczość

CLAUDE MONET

Impression, Sunrise - 1872

Claude Monet, Impresja: wschód słońca, 1872, olej, płótno, 48 x 63 cm, Musée Marmottan w Paryżu

Claude Monet (1840-1926) uznawany jest za ojca i najwierniejszego przedstawiciela impresjonizmu. Malarz jest autorem wielu pejzaży, które malował w plenerze, m.in. cyklu obrazów przedstawiających stały motyw w różnej scenerii, - weduta (*Parlament brytyjski*), studium architektoniczne (*Katedra w Rouen*), przyroda (*Topole, Lilie, Stogi siana*). Najbardziej znane dzieła Moneta: *Impresja: wschód słońca*, *Kobieta z parasolem*, *Plaża w Pourville*, *Zachód słońca nad Sekwaną*, *Japoński mostek w Giverny*, *Ogród w Giverny*, *Maki*, *Regaty w Argenteuil....*

Claude Monet – dzieła sztuki

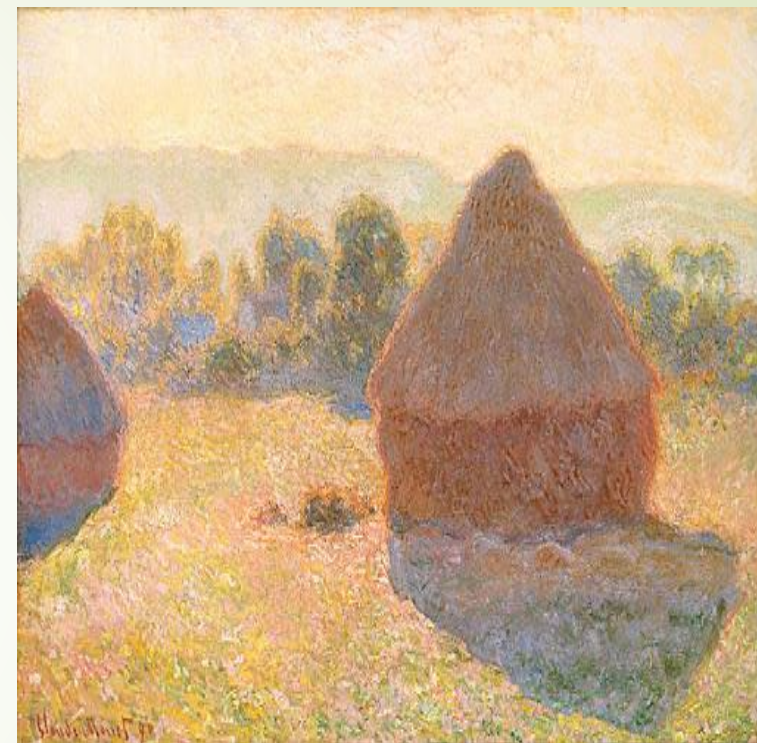
CLAUDE MONET

Sunset on the Seine at Lavacourt, Winter Effect - 1880

Claude Monet, Zachód słońca nad Sekwaną, 1880, olej, płótno, 101,5 x 150 cm, Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris

Claude Monet, Kobieta z parasolem, 1875, olej, płótno, 131 x 88,7 cm, Musée d'Orsay w Paryżu; National Gallery of Art, Washington, D.C.

Claude Monet, Stogi siana w południe, olej, płótno, 1891, 65 x 100 cm; Australijska Galeria Narodowa

Claude Monet – dzieła sztuki

Claude Monet, Lilie wodne, 1906,
olej, płótno, 89,9 × 94,1 cm, Art
Institute, Chicago

**Claude Monet, Nenufary.
Zachodzące słońce, 1907,**
National Gallery, Londyn, Wielka
Brytania

**Claude Monet, Japoński mostek
w Giverny, 1890,** olej, płótno, 101
x89,9 cm, Art Institute, Chicago

Opis obrazu - Claude Monet, Plaża w Pourville, 1882 r.

Obraz - **Plaża w Pourville** przedstawia plażę w miejscowości znajdującej się na północy Francji. Obraz został utrzymany w tonacji błękitno- turkusowo- żółtej. Morze jest spokojne, delikatnie faluje. Dominują tu barwy błękitno-turkusowe. Dzieło należy do cyklu z Pourville razem z „Sieciami rybackimi w Pourville” oraz „Spacerem po klifie Pourville”.

Claud Monet, Plaża w Pourville,
1882, olej, płótno, 60 x 73 cm,
Muzeum Narodowe w Poznaniu

**Pierre-Auguste Renoir, Bal w
Moulin de la Galette, 1876**, olej,
płótno, 131,5 × 176,5 cm Musée
d'Orsay, Paryż

Impresjoniści i ich twórczość

Pierre-Auguste Renoir - (1841 - 1919) - malarz, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli impresjonizmu. Artysta pozostawił po sobie kolekcję sześciu tysięcy obrazów i rysunków, kilka rzeźb. Dzieła Renoir - portrety kobiet i dzieci, martwe natury, krajobrazy - można podziwiać w wielu muzeach sztuki na całym świecie. Najbardziej znane dzieła malarza: Bal w Moulin de la Galette, Łoża, Śniadanie wioślarzy, Dwie siostry, Huśtawka, La Grenouillère, Parasolki, Lisa z parasolką, Kobieta z parasolką w ogrodzie, Pani Charpentier z dziećmi, In Summer, Dance at Bougival, By The Water, Pont-Neuf, Boating on the Seine.

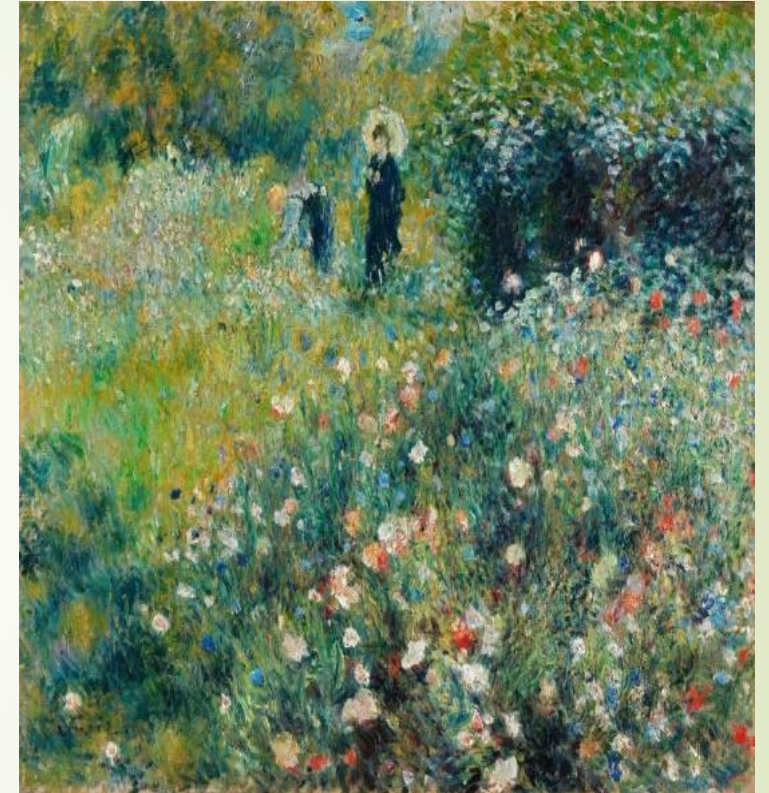
Auguste Renoir – dzieła sztuki

Auguste Renoir, Sekwana w Asnières, 1875, olej na płótnie, 71 x 92 cm, National Gallery, Londyn

Pierre Auguste Renoir, Huśtawka, 1876, olej na płótnie, 92 x 73 cm
Musée d'Orsay, Paryż

Pierre Auguste Renoir, Kobieta z parasolką w ogrodzie, 1875, olej na płótnie, 54,5 x 65 cm, Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, Madryt

Opis obrazu – Auguste Renoir, Śniadanie wioślarzy, 1881r.

Obraz - **Śniadanie wioślarzy** przedstawia grupę osób z podparyskiego środowiska wioślarskiego podczas spożywania śniadania na tarasie restauracji „Fournaise”. Obraz Auguste’a Renoira jest świetnym przykładem twórczości impresjonistów. Malarz umiał uchwycić smugi światła, świeżość i żywość kolorów – głównie jasnych. Z niezwykłą dokładnością Renoir namalował martwą naturę. Postacie, zostały namalowane szybkimi, swobodnymi pociągnięciami pędzla, co sprawia wrażenie, jakby były w ciągłym ruchu. Kompozycja obrazu jest otwarta, dynamiczna.

Auguste Renoir, Śniadanie wioślarzy, 1880-1881, olej na płótnie, 129,5 x 172,7 cm, Phillips Collection, Waszyngton

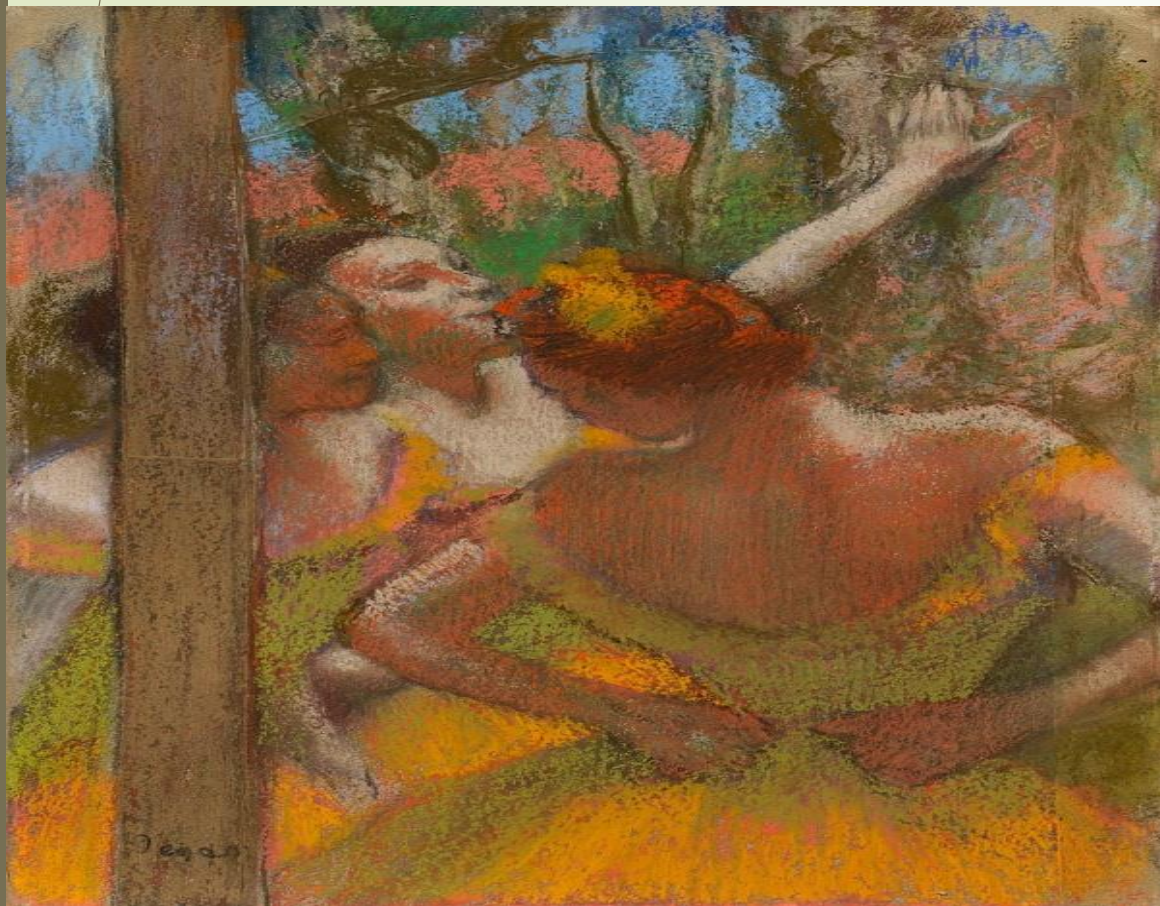

Impresjoniści i ich twórczość

Edgar Degas (1834 - 1917) – francuski malarz i rzeźbiarz, impresjonista zaliczany do największych malarzy końca XIX wieku. Artysta malował historyczne i współczesne sceny rodzajowe, sportowe, konie oraz pejzaże. Znany jest szczególnie z obrazów przedstawiających tańczące kobiety.

Edgar Degas, Primabalerina,
1876-1877, pastel, 58 x 42 cm,
Muzeum Orsey, Paryż

Edgar Degas – dzieła sztuki

Edgar Degas, Tancerki, 1896, pastel, 55,2 x 41 cm, Cleveland Museum of Art

Edgar Degas, Tancerki, 1896, pastel, 55,2 x 41 cm, Cleveland Museum of Art

Edgar Degas, Lekcja tańca, 1874,
technika mieszana, 54,3 × 73
cm, Metropolitan Museum of Art

Opis obrazu – Edgar Degas, Lekcja tańca, 1874 r.

Obraz - **Lekcja tańca** przedstawia lekcję odbywającą się u Julesa Perrota, który stoi podpierając się laską. Wokół niego znajdują się tancerki. Są to młode dziewczęta ubrane w charakterystyczne stroje. Kolorystyka obrazu jest niezwykle bogata. W przestrzennej sali jest jasno, a jej delikatnie pistacjowe ściany dobrze współgrają z brązowymi belkami. Stroje dziewcząt są białe, przyozdobione różnokolorowymi elementami. Dzieło zostało skomponowane tak, by wzrok odbiorcy poruszał się wzdłuż ściany (przerwanej portalem), obserwując rząd tancerek ukazanych w rozmaitych pozach. Obraz koncentruje się na ukazaniu ruchu. Stanowi ciekawe studium ludzkiego ciała: przybieranych przez człowieka pozycji, a także sposobu, w jaki może być ono oświetlane. Lekcja tańca jest jednym z dowodów na mistrzowski talent Degasa do oddawania ruchu i dynamiki sceny.

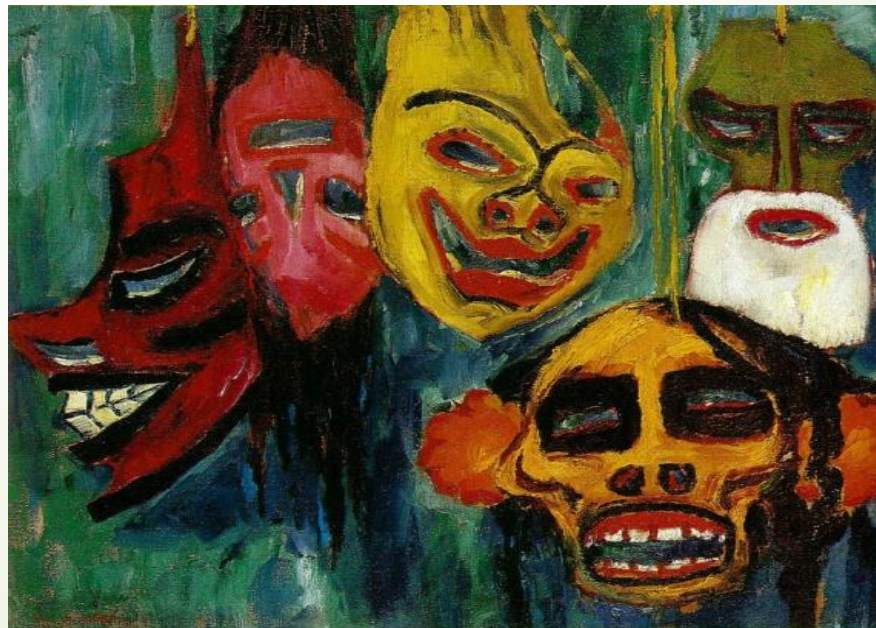
Ekspresjonizm - kierunek w sztuce, który pojawił się pod koniec XIX wieku i rozwijał w pierwszych dwóch dekadach XX wieku. Za stolicę ekspresjonizmu uznaje się Niemcy. Głównym założeniem ekspresjonizmu było przedstawianie świata wyłącznie z subiektywnej perspektywy i radykalne zniekształcanie go w celu uzyskania efektu emocjonalnego, wywołania określonych wrażeń. Ekspresjoniści stosowali abstrakcję, absurd, deformację, wyolbrzymienie brzydoty. Forma dzieł była uproszczona, szkieletowa, a kolorystyka jaskrawa, mocna, o kontrastujących zestawieniach barw. Do najwybitniejszych przedstawicieli ekspresjonizmu należą: Emil Nolde, Franz Marc, Der Brücke i Der Blaue Reiter .

Emil Nolde, The Last Supper, 1909,
olej, płótno, 86 x 107 cm, National
Gallery of Denmark, Kopenhaga

Ekspresjoniści i ich twórczość

Emil Nolde - (właściwie Emil Hansen, 1867- 1956) uważany jest za jednego z czołowych przedstawicieli ekspresjonizmu. Obrazy artysty są trudne w odbiorze, pełne negatywnych uczuć i przeżyć, strachu, poczucia zagrożenia. Świat, który pokazuje Nolde jest głęboko pesymistyczny, dziwaczny, karykaturalny, obsesyjny. Najbardziej znane dzieła Emila Nolde: *Ukrzyżowanie*, *Maski*.

**Emile Nolde, Mask
Still Life III, 1911,** olej,
płótno, 74x78 cm,
Muzeum Berlińskie

Opis obrazu – Emil Nolde, Ukrzyżowanie, 1912 r.

Obraz - Ukrzyżowanie silnie oddziałuje na sferę emocjonalną odbiorcy. Przedstawia scenę ukrzyżowania Jezusa Chrystusa. Postacie stojące przy krzyżu są brzydkie, zdeformowane. Dzieło zostało namalowane ostrymi, kontrastowymi kolorami, co potęguje poczucie napięcia. Brak przestrzeni i światłocienia sprawia wrażenie, że wszystkie postacie są spłaszczone do jednego planu.

Emil Nolde, Ukrzyżowanie, 1912,
olej, płótno, 220 x191 cm, Fundacja
Seebull A. i E. Nolde, Neukirchen

Franz Marc, The Foxes, 1913, olej, płótno
88 x 66 cm, prywatna kolekcja

Ekspresjoniści i ich twórczość

Franz Marc – (1880 -1916) – wybitny niemiecki malarz, jeden z najważniejszych przedstawicieli ekspresjonizmu.

Malarstwo Franza Marca cechuje wyjątkowość kolorów, jego kompozycje wydają się niemal prześwieczone a intensywność barw ma swój symboliczny sens. Franz Marc uważał, że kolory niosą za sobą określony ładunek emocjonalny, który można przekazać w obrazach. Prace Franza Marca charakteryzują się empatycznym stosunkiem do zwierząt. Najbardziej znane dzieła malarza: *Blue Horses*, *The Yellow*, *Blauer Pfend I*, *Fox*, *The Foxes*.

Franz Marc, The Yellow, 1911,
olej, płótno, 140,5 x 189,2 cm,
Solomon R. Guggenheim
Museum, New York

Opis obrazu – Franz Marc, Niebieski koń, 1911 r.

Obraz - **Niebieski koń** przedstawia konia w różnych odcieniach niebieskości, z głową lekko przechyloną w lewo, jakby uchwytą w geście zamyślenia. Jego przednie nogi są w wyraźnym rozkroku, tylne zawieszono w przestrzeni. Koń przedstawiony został na tle górskiego, wielobarwnego i abstrakcyjnego pejzażu, składającego się ze wzgórz namalowanych w sposób uproszczony. Kolor niebieski to symbol duchowości i zwycięstwa nad materią. Niebieski koń zostaje podniesiony do rangi patetycznej i wyrazistej; stojąc z pochyloną głową, zwierzę sprawia wrażenie czującej istoty. Franz Marc podkreślał wiele swoich zwierzęcych przedstawień postawami i metodami kompozycyjnymi tradycyjnego malowania postaci i tym samym nadał koniowi cechy ludzkie. Kompozycja obrazu jest zamknięta w prostokącie.

Franz Marc, Niebieski koń, 1911,
olej, płótno, 112 x 84,5 cm,
Städtische Galerie im
Lenbachhaus und Kunsthaus
München

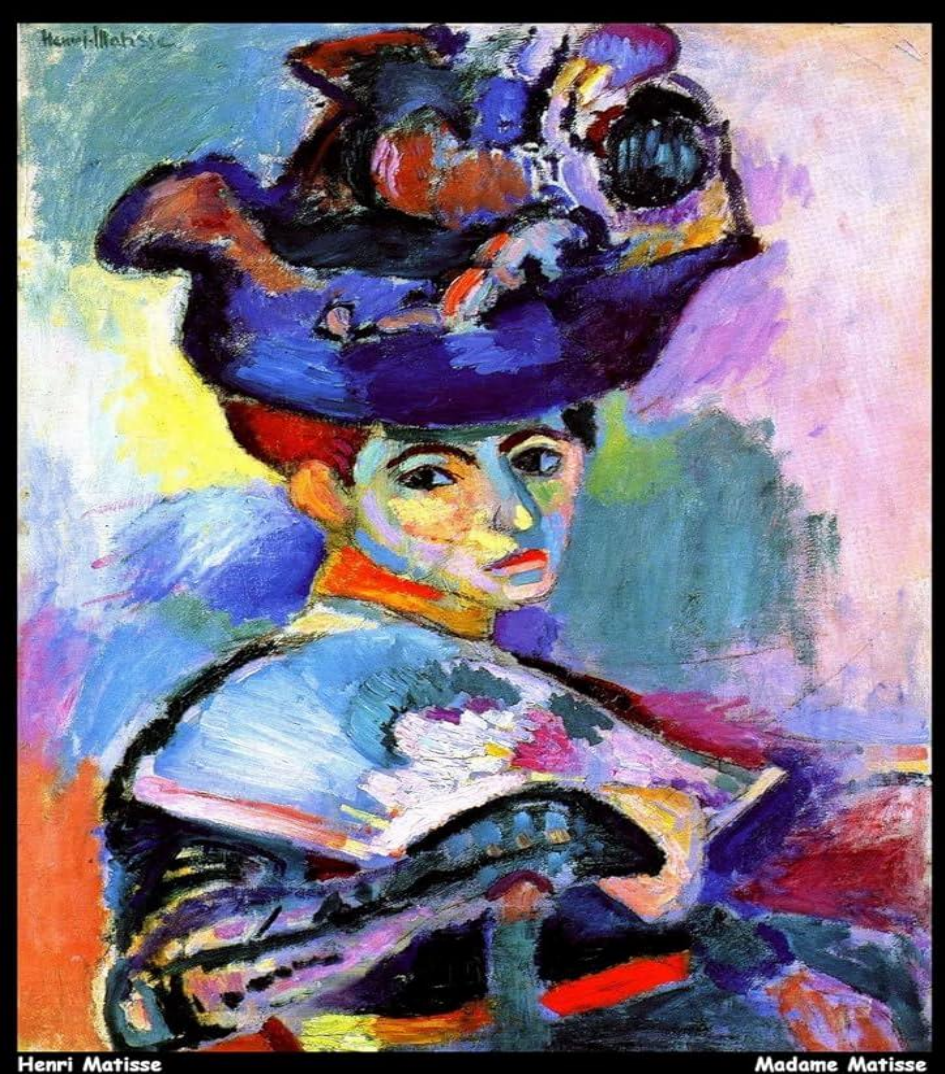

Fowizm – kierunek w malarstwie francuskim początku XX wieku – (1905-1907), charakteryzujący się niezwykle żywą kolorystyką – (czyste, płaskie i pełne światła plamy koloru) oraz śmiałą deformacją rysunku, rezygnacją ze światłocienia i plastycznego modelunku. Fowiści używali mocnych, widocznych pociągnięć pędzla, w ich obrazach brakowało szczegółów i detali, formy były uproszczone. Kolor był najważniejszym elementem obrazu służącym przekazaniu emocji i wyrażeniu się artysty, a niekoniecznie środkiem mającym stworzyć iluzję rzeczywistości. Słowo „fowizm” pochodzi od francuskiego słowa les fauves, czyli dzikie bestie. Tego określenia użył francuski dziennikarz opisując dzieła fowistów. Przedstawiciele fowizmu: André Derain, Henri Matisse, Maurice de Vlaminck.

Fowiści i ich twórczość

Henri Matisse – (1869-1954)– francuski malarz uważany za najśłynniejszego fowistę. Matisse wykształcił własny styl. Artysta wypełniał swoje płótna plamami żywych, świetlistych, silnie kontrastowych barw, które obwodził delikatnym konturem. Początkowo malarz tworzył pod wpływem impresjonistów oraz sztuki japońskiej. W 1905 wystawił swoje prace w Salonie Jesiennym. Najbardziej znane dzieła fowistyczne: Otwarte okno, Kobieta w kapeluszu, Pani Matisse. Portret z zieloną smugą.

Henri Matisse, Pani Matisse. Portret z zieloną smugą, 1905, olej, płótno, 40,5 x 32,5 cm, Statens Museum for Kunst, Kopenhaga

Opis obrazu – Henri Matisse, Kobieta w kapeluszu, 1905 r.

Obraz – **Kobieta w kapeluszu** - przedstawia żonę malarza w dużym, niezgrabnym kapeluszu. Celowo stworzone krzykliwe kolory, pomimo sprzeczności wokół, okazały się całkiem kompatybilne ze sobą. Artysta chciał nadać swojej postaci rodzaj niezależnego życia, wyraźnie odróżniając rzeczywistość od fantazji. W jego pracy dama żyje sama, jej rysy twarzy są niewyobrażalnie uproszczone, jakby specjalnie oszczędzone. Połączenie odcieni z głównych serii (zielony, żółty, czerwony, jasny niebieski) nadaje obrazowi optymistyczny nastrój i żartobliwość. Portret żony Matisse'a, Ameli Pareyr, zachwycił zarówno widzów, jak i krytyków, stając się jednym z najśłynniejszych arcydzieł malarza.

Henri Matisse, Kobieta w kapeluszu, 1905, olej, płótno, 80,65 x 59,69 cm, Muzeum of Modern Art., San Francisco

André Derain, Most londyński, 1906,
olej, płótno, 66 × 100 cm, Museum
of Modern Art, Nowy Jork

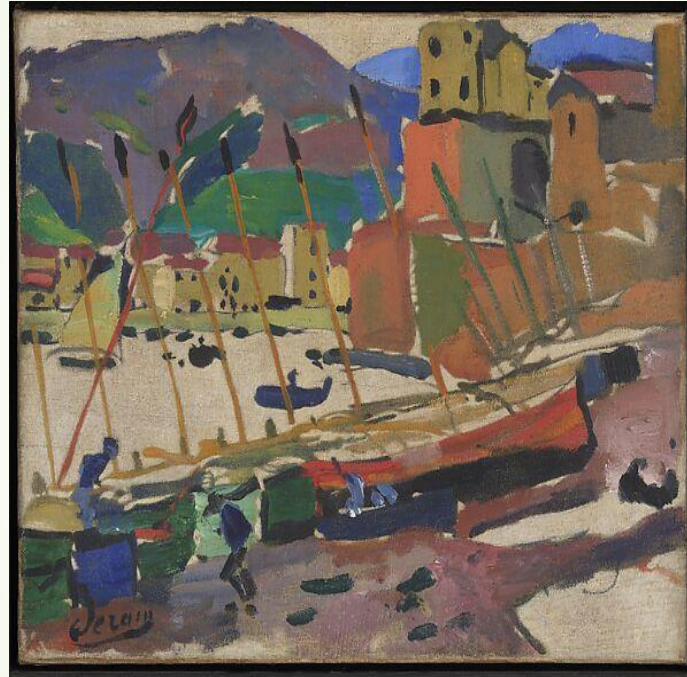
Fowiści i ich twórczość

André Derain (1880 - 1954) – francuski malarz, grafik, rzeźbiarz i scenograf, jeden z założycieli fowizmu. Derain tworzył w duchu fowizmu, kubizmu i sztuki tradycyjnej. Malował martwe natury, pejzaże, portrety i akty. Szczególnie upodobał sobie widoki Londynu w barwach nadających miastu radosny nastrój, stosując kontrast kolorystyczny. Eksperymentował z ostrymi, zbliżonymi do podstawowych kolorami. Jednak w późniejszym okresie zwrócił się ku stylowi bardziej realistycznemu i zaczął stosować ciemniejsze barwy. Typowym przykładem jego twórczości jest *Most londyński*. Tworzył scenografię i kostiumy teatralne, ilustracje książkowe (m.in. *Satyricon* Petroniusza, *Odyseja* Homera i *Gargantua i Pantagruel* Rabelais'go). Największe dzieła, które powstały w okresie fowizmu (1905-1907): *Big Ben*, *Dwie barki*, *Efekty świetlne na Tamizie*, *Hyde Park*, *Kąpiące się*, *Most londyński*, *Most Waterloo*, *Port w Collioure*.

Fowiści i ich twórczość

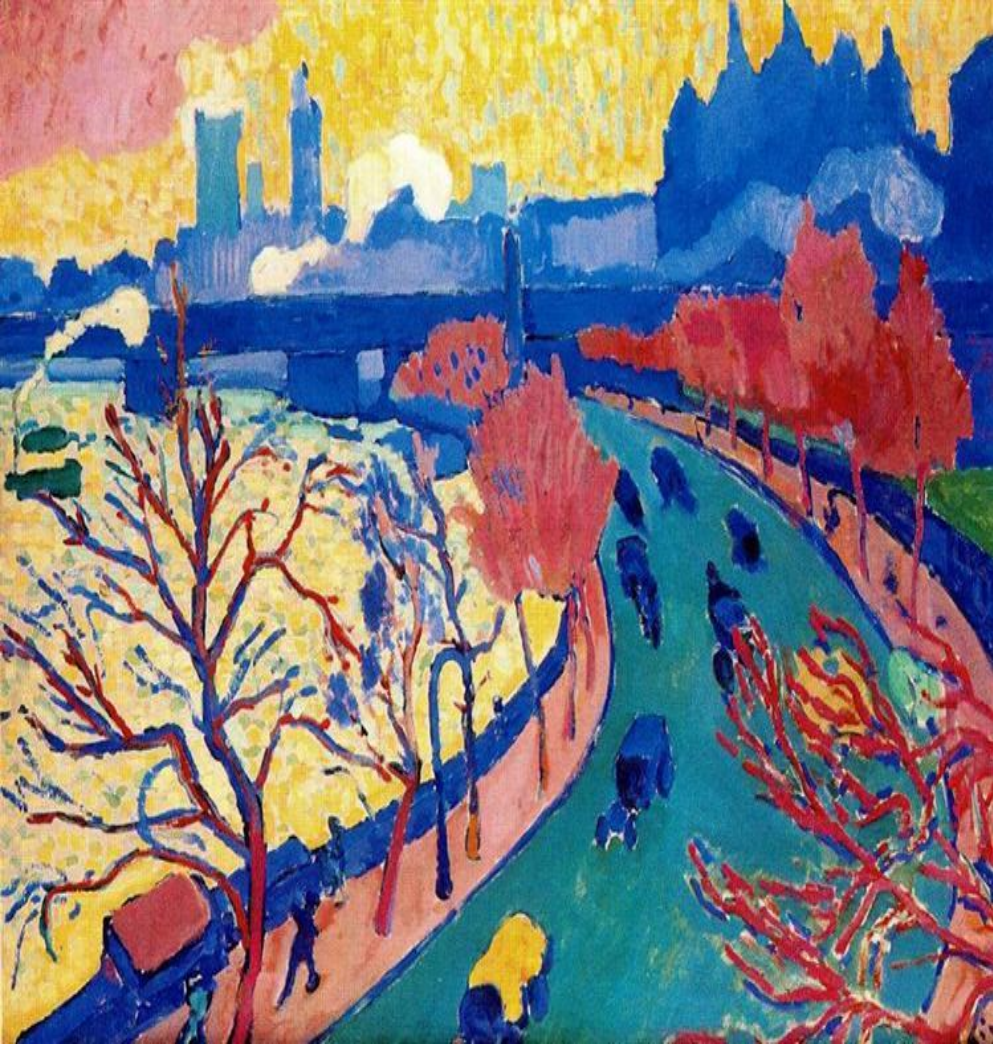
André Derain, Most Charing Cross, 1906, olej, płótno, 81 × 100 cm, Museum d Orsay, Paryż

André Derain, Port w Collioure, 1905, olej, płótno, 59,5 × 73 cm, Centre Georges Pompidou, Paryż

André Derain, Big Ben, 1906, olej, płótno, 79 × 86 cm, Musée d'Art Moderne, Troyes

André Derain, Charing Cross Bridge, 1906, olej, płótno, 81x100 cm, Musée d'Orsay, Paryż, Francja

Opis obrazu – Andre Derain, Charing Cross Bridge, 1906 r.

Obraz - **Charing Cross Bridge** przedstawia londyński most nad Tamizą. Krajobraz miasta jest widziany z perspektywy lotu ptaka. Na pierwszym planie widzimy zakola rzeki, wzdłuż której biegnie malowana płaskimi plamami ruchliwa ulica, a na różowo czerwonych chodnikach po obu stronach rosną drzewa. Nad rzeką i drogą widnieje tytułowy most. W tle rozpoznać możemy brytyjski parlament – Pałac Westminsterski i słynną wieżę Big Ben. Obraz jest uproszczony w formie, poszczególne elementy pozbawione są szczegółów i sugestii głębi. Jedyne elementy pozwalające na określenie perspektywy i przestrzeni w obrazie są zmniejszające się drzewa wzdłuż ulicy oraz rozmyte w oddali budynki. Najważniejszym elementem obrazu jest kolor i sposób jego nakładania. Pejzaż zbudowany jest niemal w całości z trzech kolorów – czerwonego, niebieskiego i żółtego. Obraz został uznany za jeden z najpiękniejszych dzieł fowistycznych.

Kubizm – awangardowy ruch artystyczny, który zrewolucjonizował europejskie malarstwo i rzeźbę został uznany za najbardziej wpływowy ruch artystyczny XX wieku. Określenie - kubizm pochodzi od francuskiego słowa *cube*, które oznacza kostkę lub sześcian. Kubiści w swoich pracach stosowali geometryzację, syntezę i odrzucenie perspektywy. Obiekt malarski był rozbity na szereg osobnych płaszczyzn, oglądanych w różnym oświetleniu, które następnie były przedstawiane obok siebie na płótnie. Dawało to pełniejszy obraz analizowanego obiektu. Obrazy kubistyczne pokazują postacie ludzkie i martwe natury. Twórczy wkład w rozwój kubizmu wnieśli: Pablo Picasso, Georges Braque, Juan Gris, Louis Marcoussis, Fernand Léger, Francis Picabia.

Najważniejsze dzieła malarskie związane z kubizmem: *Panny z Awinionu*, Pablo Picasso (1907); *Portret Dory Maar*, Pablo Picasso (1937); *Guernica*, Pablo Picasso (1937); *Portret Picassa*, Juan Gris (1912); *Kompozycja z asem treflowym*, Georges Braque (1913); *Domy w Estaque*, Georges Braque (1908); *Muzyk*, Louis Marcoussis (1914).

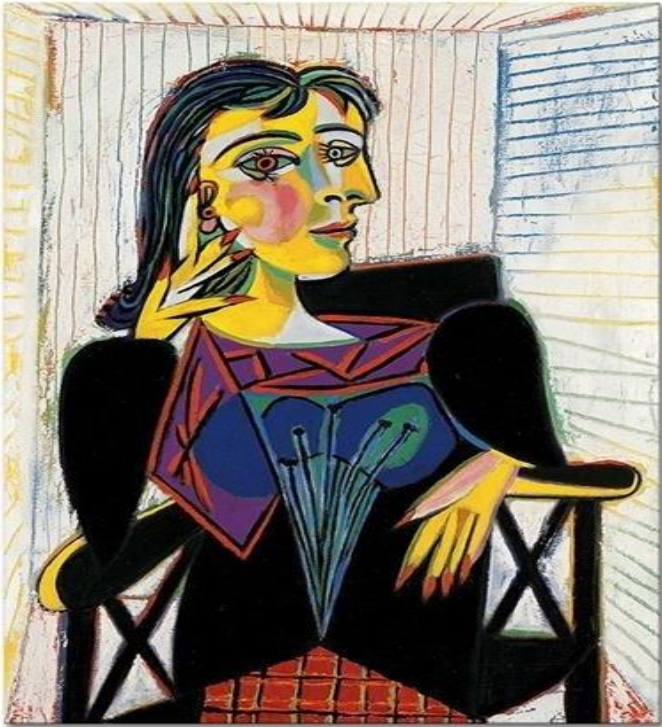

Kubiści i ich twórczość

Pablo Ruiz Picasso – hiszpański malarz, rzeźbiarz, rysownik, grafik, uznawany za jednego z najwybitniejszych artystów XX wieku. Picasso jest twórcą nurtu malarstwa zwanego kubizmem. Największe dzieła kubistyczne artysty: Panny z Awinionu, Portret Gertrudy Stein, Plącząca kobieta, Portret Dory Maar.

Pablo Picasso, Panny z Awinionu,
1907, olej, płótno, 243,9 x 233,7 cm,
Museum of Modern Art, Nowy Jork

Kubiści i ich twórczość

Pablo Picasso, Portret Dory Maar, 1937, olej, płótno, 92 x 65 cm, Musée Picasso, Paryż

Pablo Picasso, Sen, 1932, olej, płótno, 130 x 97 cm, prywatna kolekcja Stevena Cohena

Pablo Picasso, Guernica, 1937, olej, płótno, 349 x 776 cm, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madryt

Opis obrazu – Pablo Picasso, **Płacząca kobieta**, 1937 r.

Obraz - **Płacząca kobieta** to jeden z najbardziej wymownych wizerunków rozpacz w historii sztuki. Przedstawia kobietę, której twarz jest dosłownie rozbita na fragmenty obwiedzione grubym konturem. Każdy z nich - oczy, usta, nos - ukazany jest z innej perspektywy, mimo to bez trudu odczytujemy wyrażane przez nie emocje. Najbardziej ekspresyjne są usta spazmatycznie zagryzające trzymaną w dłoniach chusteczkę. Ta część kompozycji utrzymana jest w odcieniach czerni, bieli i ziemnego błękitu, które kontrastują z jaskrawą kolorystyką pozostałych elementów obrazu.

Pablo Picasso, Płacząca kobieta,
1937, olej, płótno, 60 x 49 cm, Tate
Modern w Londynie

Futuryzm – ruch artystyczny i społeczny, którego przedstawiciele odrzucali przywiązanie do przeszłości, tradycji i skupiali się na przyszłości i nowoczesności. Podkreślali znaczenie prędkości, technologii, młodości oraz przedmiotów takich jak samochody, samoloty i miasta epoki przemysłowej. Futuryzm narodził się we Włoszech na początku XX wieku. Wśród przedstawicieli ruchu byli malarze: Umberto Boccioni, Carlo Carrà, Giacomo Balla, Gino Severini. W twórczości malarzy futurystów, powtarzał się motyw miasta z ulicami pełnymi świateł, reklam, tłumów ludzi. Konstrukcja przedstawienia futurystycznego opiera się na rozmyciu form wywołanym przez prędkość. Aby osiągnąć ten efekt, malarze posługiwali się rozbiciem kolorów, dekompozycją płaszczyzn. Tematem obrazów futurystycznych były wszelkie formy ruchu. U futurystów po raz pierwszy pojawiła się próba oddania w malarstwie czwartego wymiaru – czasu.

Futuryści i ich twórczość

Umberto Boccioni,
Dynamizm cyklisty, 1913 r.

Giacomo Balla, Szybkość
samochodu, 1913 r.

Gino Severini, Bal Tabarin, 1912 r.

Giacomo Bala, Dynamizm psa na smyczy, 1912, olej, płótno,
Albright-Knox Art Gallery, Buffalo

Opis obrazu – Giacomo Bala, Dynamizm psa na smyczy, 1912 r.

Obraz - **Dynamizm psa na smyczy** jest jednym z najlepszych przykładów futurystycznej fascynacji ruchem. Obraz przedstawia biegnącego w lewo czarnego jamnika trzymanego na smyczy przez idącą za nim z góry po skosie z prawej właścicielkę. Została ona ukazana od kolan w dół w czarnej sukience i czarnych trzewikach. Kompozycja obrazu jest dość specyficzna, przypomina bowiem poziomy, przypadkowy kadr fotograficzny. Jamnik ukazany został w całości, z brązową, wąską obrozą na szyi, a właścicielka, ubrana całkowicie na czarno, trzymająca metalową, srebrną w odcieniu, łańcuszkową smycz. Spod sięgającego kostek czarnego płaszcza ukazują się skierowane po skosie w lewo czarne buciki. Obie postaci oglądamy z góry, pod dużym kątem. Tło obrazu jest białe, poprzecinane skośnymi refleksami z punktów i kresek w jasno zielonych oraz pastelowo różowych odcieniach. Postacie przedstawione na obrazie są rozmyte, nieostre, rozwibrowane. Giacomo Bala uchwycił ruch, dynamiką postaci.

Surrealizm – kierunek powstał w 1920 roku we Francji. W malarstwie założeniem surrealizmu było „wyrażanie wizualne percepcji wewnętrznej”. Artyści starali się wykreować obrazy burzące logiczny porządek rzeczywistości. Często były to wizje groteskowe, z pogranicza jawy, snu, fantazji, halucynacji. Surrealiści często malowali niepokojące, nielogiczne sceny; tworzyli dziwne stworzenia z przedmiotów codziennego użytku i rozwijali techniki malarskie, które pozwalały wyrażać to, co znajduje się w ludzkiej podświadomości. Przedstawicielami nurtu w malarstwie byli: Salvador Dalí, Giorgio de Chirico, Max Ernst, Hans Arp, Marcel Duchamp, Francis Picabia, Frida Kahlo.

Surrealiści i ich dzieła

Salvador Dali, Trwałość pamięci, 1931 r.

Salvador Dali, Oblicze wojny, 1940 r.

Salvador Dali, Rozpad trwałej pamięci, 1954 r.

Surrealiści i ich dzieła

Salvador Dali, Kuszenie
św. Antoniego, 1946 r.

Max Ernst, Antypapież, 1941 r.

Max Ernst, Słoń Celebes, 1921 r.

Salvador Dali, Płonąca żyrafa,
1937, olej, płótno, 35 × 27 cm,
Kinstmuseum w Bazylei

Opis obrazu – Salvador Dali, Płonąca żyrafa, 1937 r.

Płonąca żyrafa to dzieło utrzymane w estetyce surrealizmu. Tytułowe zwierzę znajduje się w dalekim tle obrazu, tymczasem na pierwszym planie artysta umieścił monstrualną postać przypominającą kobiecy szkielet. Z jej klatki piersiowej wysuwa się szuflada, podobnie jak z lewej nogi, która pokryta jest szeregiem mniejszych szuflad. Postać ta zdaje się znajdować w ostatniej fazie rozkładu. Jej sylwetkę stabilizują kule inwalidzkie podpierające szkielet od tyłu. Jedynym atrybutem kobiecości jest suknia, przypominająca bandaż lub pośmiertny całun. Głowę kobiety zakrywa czerwona chusta. Na drugim planie widnieje podobna postać, odwrócona profilem, która czerwoną chustę trzyma w wyciągniętej przed siebie ręce. Tło obrazu stanowi krajobraz pustynny i błękitne niebo. Kompozycja obrazu jest dynamiczna, zamknięta, oparta na skośnych liniach i proporcjonalna. Dali skupił się na ciemnych barwach w odcieniu niebieskim. Płonąca żyrafa przedstawia niepokojący obraz ludzkiego bytu i ukazuje człowieka jako bezwonną bryłę mięsa poddawaną różnym procesom życia.

Bibliografia

Ałpatow, M.W., Impresjonizm, [w:] Historia sztuki t. 4, Warszawa 1968

Battistini M., *Picasso*, Warszawa 2006

Crepaldi, G., Renoir, Klasycy sztuki, t. 19, Warszawa 2006

Díaz M.J. (red.), *Picasso*, tłum. Ł. Szulim, Warszawa 2015.

Gruitrooy, G., Renoir. Mistrz impresjonizmu, Warszawa 2000

Perruchot, H., Renoir, Warszawa 1968

Praca zbiorowa (katalog), Emil Nolde : akwarele i grafiki, Kraków 1998

Stopczyk, S., Ekspresjonizm, Warszawa 1987

Walther I. F., *Picasso*, Kolonia 2001.

Włodarczyk W., (red.), Sztuka Świata, Tom 9, Warszawa 1996; Sztuka świata, t. 8, Warszawa 1994

<http://www.magazynsztuki.pl/plonaca-zyrafa-salvador-dali/>

<https://pl.wikipedia.org>

<https://artwitryna.pl/10-najwazniejszych-obrazow-pabla-picassa/>

<https://malyrycerzyk.pl/portret-dory-maar>

<http://www.isztuka.edu.pl/i-sztuka/node/522>

<https://niezlasztuka.net/o-sztuce/pablo-picasso-sen/>

<https://legalnakultura.pl/pl/czytelnia-kulturalna/lyk-sztuki-do-kawy/blog>

<https://be-art.pl/panny-z-awinionu-picassa>

<https://kubizm.opx.pl/pablo-picasso-.html>

www.musee-orsay.fr/en/collections/works

<https://pl.opisanie-kartin.com/>